

Gransking av uønskede hendelser

v/ Steinar Olsen
NSB Riks

Hvorfor granske ?

«Hensikten med kravene til gransking er å sikre organisasjonsmessig læring og kontinuerlig forbedring av trafikksikkerheten med bakgrunn i uønskede hendelser. Granskingen skal klarlegge fakta og avdekke de direkte og bakenforliggende årsaker til hendelsen eller tilstanden for å kunne foreslå effektive tiltak for å hindre gjentakelse og sikre at forhold av betydning for trafikksikkerheten blir tilstrekkelig og uavhengig belyst»

- **KD-00035 Krav til gransking av uønskede hendelser i NSB Persontog**

En god gransking...

Ulykkesmodellen som ligger til grunn må ha systemfokus

Taps – årsaksmodellen, Step-diagram

Involvering av relevante personer

En gruppe sammensatt slik at alle relevante parter er representert samtidig som faglig kompetanse er ivaretatt. Risikoklassifisering av hendelsen er ofte styrende for gruppens sammensetting (granskingsleder, metodespesialist, fagspesialister, VO m.m.)

En god gransking forts...

Prosedyre for å gjennomføre gransking

KD-00035 Krav til gransking av uønskede hendelser i NSB Persontog

- ✓ En dokumentert fremgangsmåte/prosedyre for å gjennomføre granskinger er viktig
- ✓ Sikrer konsistens og felles forståelse av ulykkesmodell, framgangsmåte m.m.
- ✓ Forenkler spredning av informasjon, læring og oppfølging av anbefalinger

Uten dette vil gjennomføring og kvalitet på granskingen bli helt avhengig av enkeltpersoners erfaring, kunnskap og preferanser

En god gransking 2...

Identifikasjon av både direkte- og bakenforliggende årsaker

- ✓ Direkte årsaker må adresseres for finne den utløsende årsaken til hendelsen
- ✓ Å adressere bakenforliggende årsaker / systemårsaker (egentlig årsak) vil ha betydning for et bredere spekter av hendelser og for å hindre at lignende type hendelser skjer om igjen

Anbefalinger som adresserer både direkte og bakenforliggende årsaker

- ✓ Anbefalingene må stemme overens med funnene fra granskingen
 - må dekke både direkte og bakenforliggende årsaker
- ✓ Anbefalinger er totalt bortkastet så lenge de ikke iverksettes
 - oppfølging og overvåking av anbefalinger er avgjørende for å hindre gjentakelser

En god gransking 2 forts...

Implementering av anbefalinger

- ✓ Oppfølging/måling av om tiltaket har effekt - effektevaluering

Deling av læring

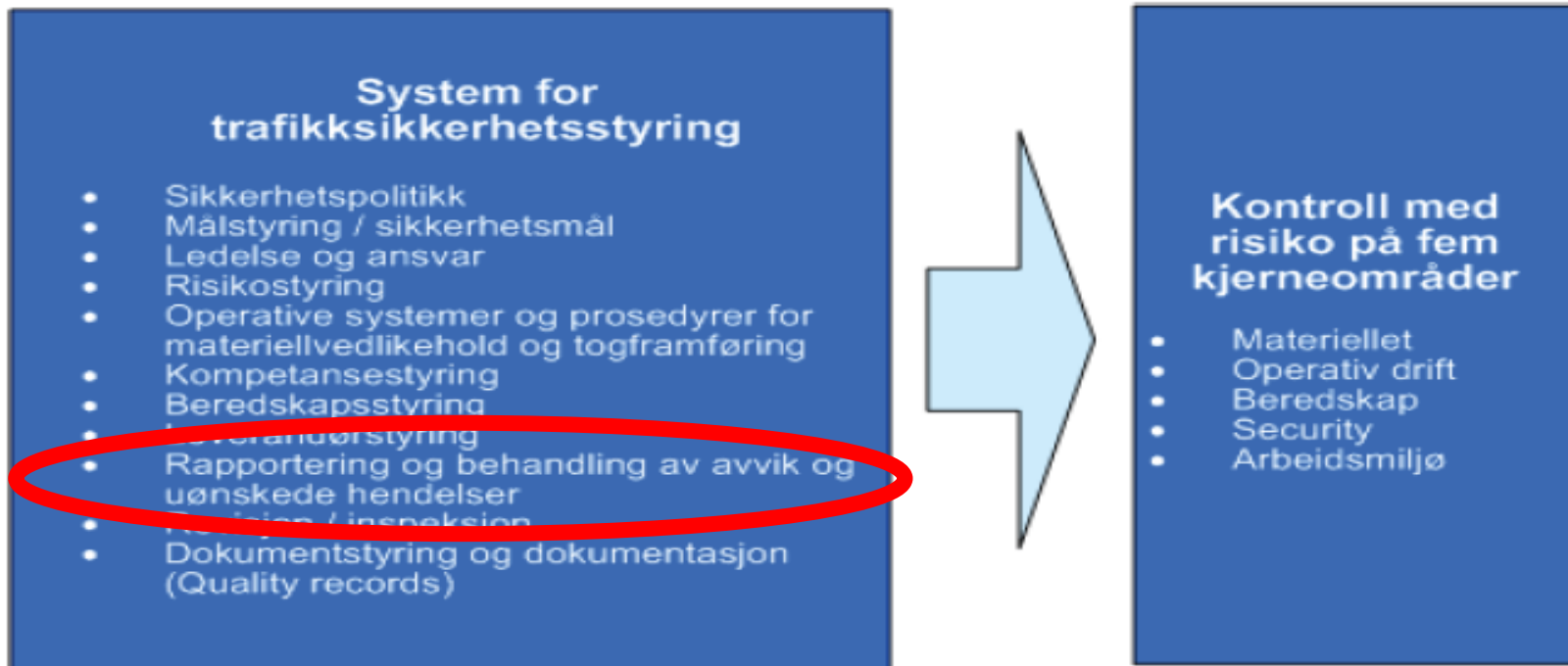
- ✓ System for å sikre at informasjon spres – spesifikt og generelt

Gransking

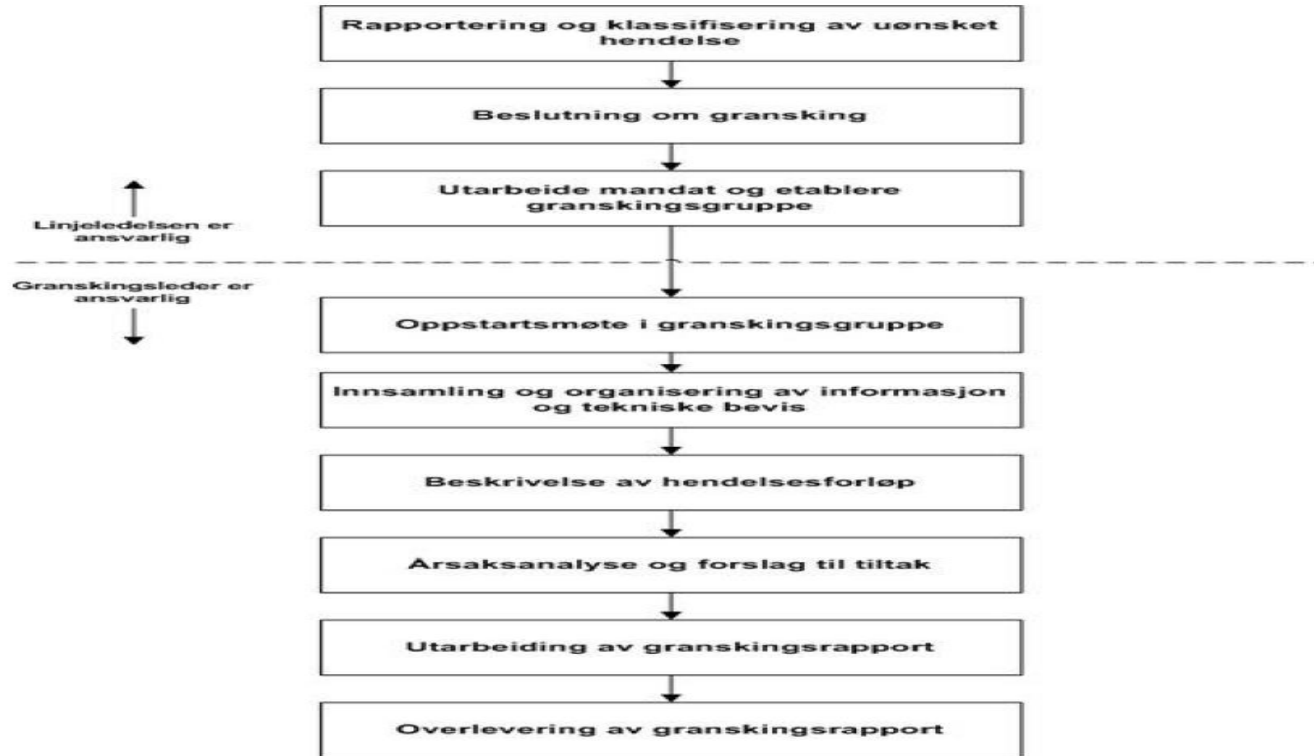
– en integrert del av trafikkstyringssystemet

Kontroll og styring

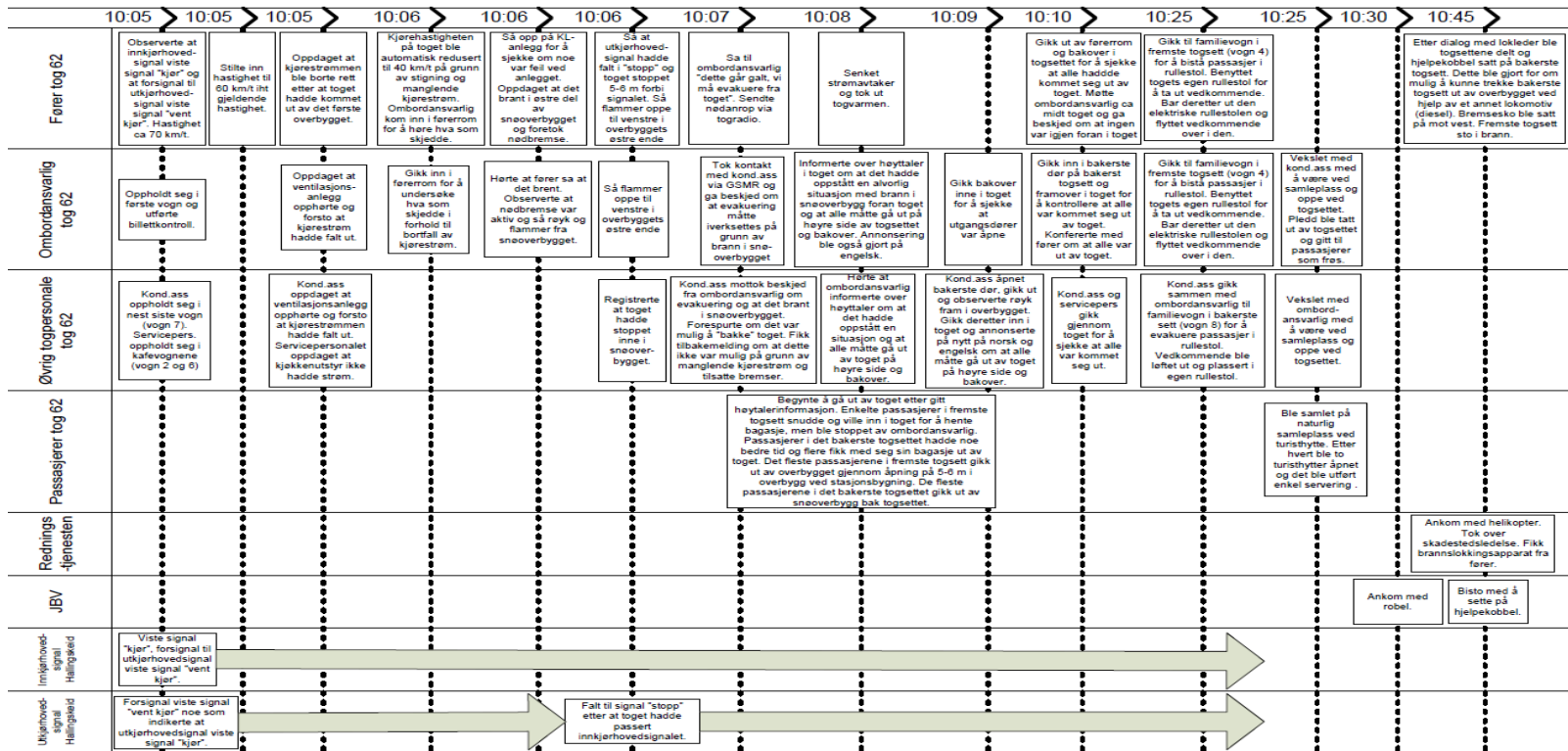
Granskingsprosessen i NSB AS

STEP-diagram

Tog 62 ble nedbrent inne i snøoverbygg på Hallingskeid stasjon den 16.06.2011

Historisk utvikling i årsaksforklaringer

1.1950: Tekniske årsaker

2.1970: Menneskelig svikt

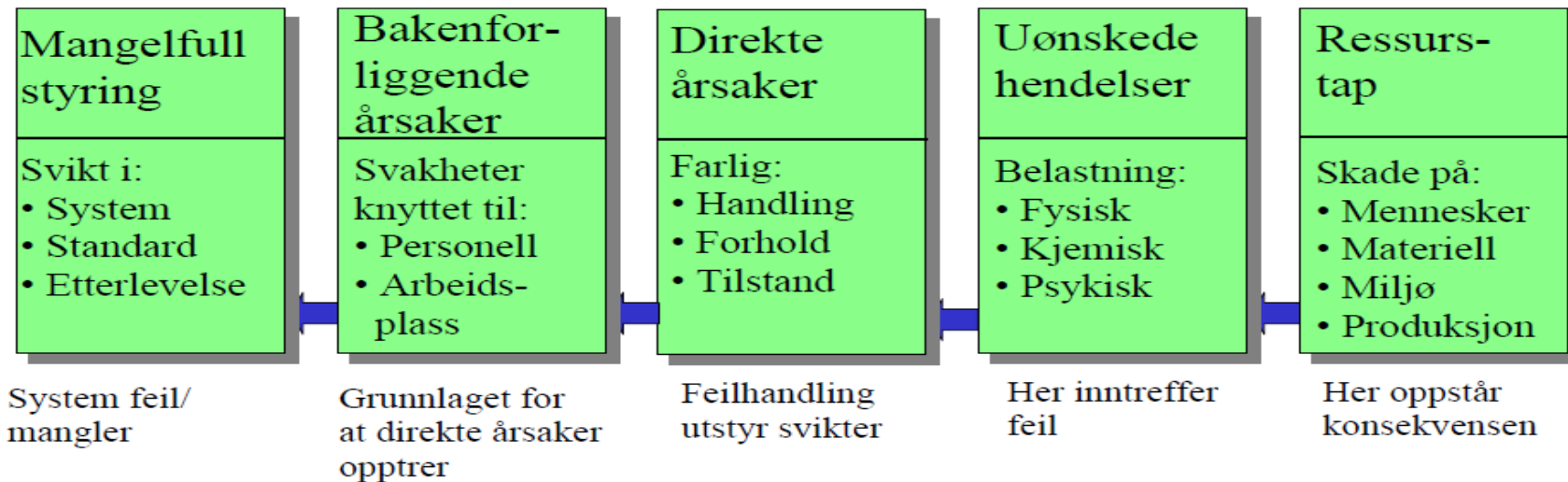
3.1980-: Prosedyrer, organisatoriske forhold

4.2000: MTO, bakenforliggende feil, kompleks helhet

➤ Grunnlag for valg av system og barrierer

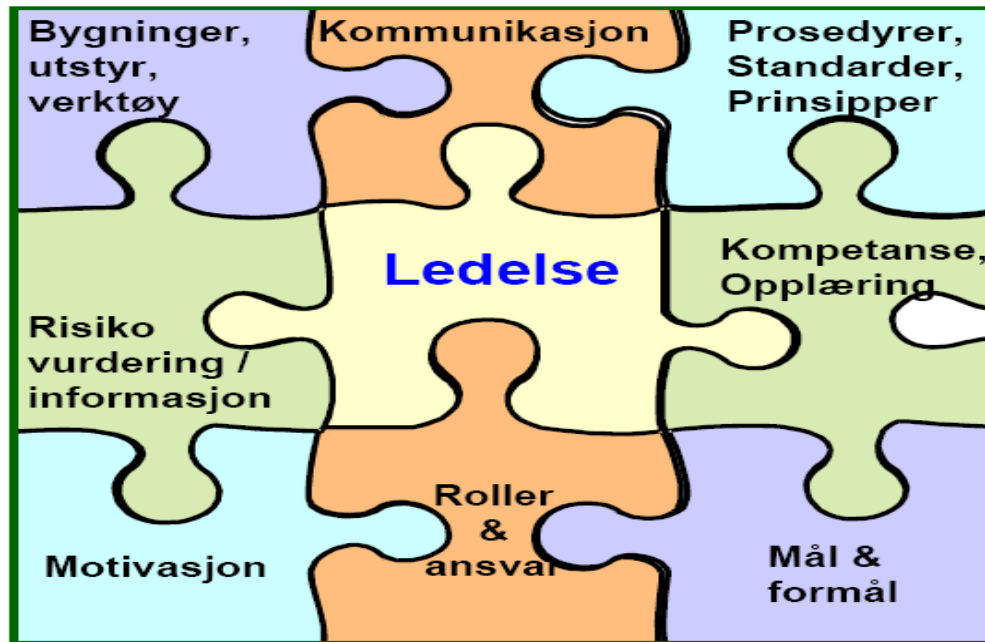

Taps-årsaksmodellen

Årsaker til ulykker

Manglende kontroll med:

Læring etter gransking

1. Granskningsprosessen:

- ✓ At granskningen er uavhengig
- ✓ At mandatet er vidt mht. årsaksforhold og at alle nivåer granskes
- ✓ At granskningsgruppen har fagkunnskap på det aktuelle området og besitter en systematisk granskningsmetodikk
- ✓ At mandatet ekskluderer spørsmål om ansvar og skyld

2. Granskningsrapporten:

- ✓ At rapporten gir konkrete tilrådninger
- ✓ At rapporten gir en detaljert beskrivelse av hendelsesforløpet
- ✓ At rapporten kommer raskt

3. Oppfølgingsfasen etter hendelser/ulykker:

- ✓ At berørte aktører medvirker ved utvikling av tiltak – ”ikke tre over hodet”
- ✓ At det finnes en ”kultur for læring”

